

Sprawozdanie z III Kongresu *Dermatologia, Wenerologia i Alergologia*

Gdańsk, 6–8 września 2018 r.

Dermatol Rev/Przeł Dermatol 2018, 104, 657–660

W dniach 6–8 września 2018 roku, w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku odbył się III Kongres *Dermatologia, Wenerologia i Alergologia* (III DWA) z udziałem wybitnych alergologów i dermatologów z kraju i zagranicy. Organizatorem tego wydarzenia naukowego była Katedra i Klinika Dermatologii, Wenerologii i Alergologii oraz Katedra Medycyny Rodzinnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Oddział Morski Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego (PTD) oraz Sekcja Dermatologiczna Polskiego Towarzystwa Alergologicznego (PTA). Kongres skierowany był głównie do lekarzy o specjalnościach: alergologia, dermatologia, pediatria i medycyna rodzinna. Uzupełnieniem bogatego programu były przedkonferencyjne interaktywne warsztaty dermoskopowe, warsztaty dotyczące mokrych opatrunków (WWT), medycyny estetycznej oraz gojenia ran, które cieszyły się wyjątkowym zainteresowaniem lekarzy.

W spotkaniu wzięło udział ponad 400 lekarzy z całego kraju. Wśród 56 wykładowców znaleźli się profesorowie z wielu ośrodków akademickich w Polsce, a także goście z Białorusi, Francji i Niemiec, dzięki którym III Kongres DWA zyskał wymiar międzynarodowy. Program kongresu był bardzo bogaty i różnorodny. Tematyka wykładów obejmowała przede wszystkim schorzenia dermatologiczne – m.in. z kręgu alergii, a także wiele zagadnień z zakresu innych dziedzin medycyny oraz informacje dotyczące nowych leków wdrażanych do codziennej praktyki w 2018 roku. Patronat honorowy nad kongresem objęli marszałek województwa pomorskiego, prezydent miasta Gdańsk, JM rektor Gdańskiego Uniwersytetu

Medycznego (GUMed), prezes PTD, prezydent PTA oraz prezes Oddziału Pomorskiego Polskiego Towarzystwa Lekarskiego.

Otwarcie kongresu poprzedziła sesja dermatologiczna, w czasie której eksperci z Kliniki Dermatologii, Wenerologii i Alergologii oraz Kliniki Onkologii i Radioterapii GUMed przedstawili współczesne podejście do diagnostyki i terapii takich schorzeń, jak mastocytoza, zaawansowane postacie podstawonokomórkowego raka skóry, czerniak i ziarniniak grzybiasty. Na zakończenie sesji prof. Małgorzata Olszewska z Kliniki Dermatologicznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego omówiła zespół ręka–stopa – dermatologiczne powikłanie leczenia onkologicznego. Postępowanie w tym zespole to trudne wyzwanie dla dermatologa. Właściwe działanie umożliwia kontynuowanie leczenia onkologicznego i poprawę jakości życia pacjentów.

Na wstępie uroczystej inauguracji wiceprezydent Gdańska Piotr Kowalczyk wręczył Medale Prezydenta Miasta Gdańska przyznane wybitnym wykładowcom w dowód uznania i szacunku za wieloletnią aktywną działalność naukowo-badawczą, niezwykłą pracowitość oraz ogromne zaangażowanie w służbie medycyny. Medale otrzymali: honorowi przewodniczący Komitetu Naukowego III DWA – prof. Jadwiga Roszkiewicz oraz prof. Henryk Szarmach (emerytowany kierownicy Gdańskiej Kliniki Dermatologicznej), prezes PTD prof. Lidia Rudnicka (WUM), prezydent PTA prof. Marek Kulus (WUM), prof. Uładzimir Adaskevitch (Witebsk), prof. Enno Christophers (Kilonia), prof. Harald Gollnick (Magdeburg), prof. Dżmitrii

Rycina 1. Wyspa Ołowianka z Polską Filharmonią Bałtycką w tle

Rycina 2. Profesor Roman J. Nowicki otwiera III Kongres DWA

Rycina 3. Goście kongresu w trakcie ceremonii otwarcia

Rycina 4. Medal Prezydenta Miasta Gdańska przyznany prof. Lidii Rudnickiej

Rycina 5. Profesor Andreas Wollenberg w czasie wykładu w sesji poświęconej atopowemu zapaleniu skóry

Rycina 6. Profesor Herald P. M. Gollnick w trakcie wykładu na temat trądziku

Khvorik (Grodno), prof. Marek L. Kowalski (UM w Łodzi), prof. Jerzy Kruszewski (WIM, Warszawa), prof. Sławomir Majewski (WUM), dr Josef Venning (Villingen), prof. Andreas Wollenberg (Monachium), prof. Roman J. Nowicki oraz prof. Janusz Siebert (GUMed).

Podczas sesji inauguracyjnej uczestnicy wysłuchali pięciu znakomych wykładów. Profesorka Lidia Rudnicka przedstawiła rolę diagnostyki obrazowej we współczesnej dermatologii. Omówiła również historię rozwoju demoskopii oraz zwróciła uwagę na nowe metody obrazowania, takie jak refleksyjna mikroskopia konfokalna czy optyczna mikroskopia koherencyjna. Profesor Marek Kulus zaprezentował aktualną definicję marszu alergicznego, podkreślając niejednorodność tego zjawiska oraz możliwość jego modyfikacji przez czynniki genetyczne i środowiskowe. Rektor GUMed prof. Marcin Gruchała w wykładzie „Czy dermatolog może uchronić pacjenta przed zawałem serca lub nagłym zgonem” zwrócił uwagę na zmiany skórne, na podstawie których można we wczesnej fazie rozpoznać u chorego hipercholesterolemię, a włączając terapię hipolipemizującą, zre-

dukować ryzyko wystąpienia zawału serca i zgonu do wartości występujących w populacji ogólnej. Dwa ostatnie wykłady sesji inauguracyjnej poświęcone były rozwojowi alergologii na przestrzeni lat. Dzięki prof. Jerzemu Kruszewskiemu (Warszawa) poznaliśmy historię alergologii gdańskiej i rolę dermatologów w jej rozwoju. Z kolei prof. Marek J. Kowalski (Łódź) przedstawił współczesne możliwości diagnostyki chorób atopowych oraz ich leczenia z wykorzystaniem leków biologicznych. Wieczór inauguracyjny III DWA zakończył koncert muzyków Polskiej Filharmonii Bałtyckiej pod dyktando Szymona Morusa z udziałem pary tanecznej. W finale koncertu wybrzmiał Marsz Radeckiego Johanna Straussa, z czynnym zaangażowaniem publiczności, dzięki czemu wszyscy poczuli się jak w czasie koncertu noworocznego filharmoników wiedeńskich.

W dwóch kolejnych dniach konferencji poranne sesje wypełnione były pokazami ciekawych przypadków klinicznych prezentowanych przez pracowników Kliniki, jak również gości z kraju i zagranicy. Przedpołudniowa sesja piątkowa miała charakter interdyscyplinarny. Przedstawiono w niej najnowsze

doniesienia na temat diagnostyki i leczenia takich schorzeń, jak: pokrzywka i obrzęk naczynioruchowy, trądzik, zapalenie naczyń, bielactwo nabyte oraz zespół antyfosfolipidowy. Wyjątkowy gość konferencji – prof. Harald P.M. Gollnick z Magdeburga zaprezentował aktualną patogenezę trądziku i możliwości ingerencji terapeutycznej w różnych postaciach tej dermatozy. W sesji tej prof. Radosław Gawlik (Katowice) przedstawił dane epidemiologiczne oraz zasady postępowania we wstrząsie anafilaktycznym. Profesor podkreślił, że w przypadku wstrząsu niezwykle ważną rolę odgrywa edukacja chorego, jego rodziny oraz otoczenia. Każdy chory obciążony ryzykiem wystąpienia anafilaksji powinien być zaopatrzony w adrenalinę, aby móc użyć jej natychmiast przy pierwszych objawach. Bardzo duże zainteresowanie w tej sesji wzbudził wykład prof. Marcina Moniuszki (Białystok) na temat wrodzonego obrzęku naczynioruchowego (HAE). Obraz kliniczny tego schorzenia obejmuje pojawienie się obrzęków w obrębie skóry oraz błon śluzowych. Szczególnie groźny dla życia jest obrzęk w obrębie górnych dróg oddechowych, który może prowadzić do bardzo trudnej do opanowania duszności. Wiele nieporozumień diagnostycznych wiąże się z obrzękiem błon śluzowych przewodu pokarmowego z dolegliwościami bólowymi w jamie brzusznej. Przy braku odpowiedniej wiedzy na temat specyfiki tego schorzenia pojawienie się takich objawów u pacjentów z HAE prowadzi często do wdrożenia wielu niepotrzebnych i obciążających procedur diagnostycznych. Dwie sesje w trakcie kongresu były poświęcone atopowemu zapaleniu skóry (AZS). W pierwszej z nich prof. Roman J. Nowicki przedstawił powiązania AZS z innymi chorobami atopowymi i nieatopowymi. Współczesne badania wykazują dodatnią korelację między występowaniem AZS i niektórych chorób autoimmunologicznych, takich jak bielactwo, łysienie plackowate, celiakia, choroby zapalne jelit i toczeń rumieniowaty układowy. Wiedza na temat współwystępowania AZS z innymi

chorobami może znacząco podnieść efektywność terapii poprzez wpływ na modyfikowalne czynniki ryzyka wystąpienia chorób współistniejących. Bardzo optymistyczne wyniki leczenia AZS dupilumabem, pierwszym lekiem biologicznym zarejestrowanym w Polsce do terapii ciężkich postaci tego schorzenia, zaprezentował prof. Witold Owczarek (Warszawa). Drugą sesję poświęconą AZS otworzył wyjątkowy gość kongresu – prof. Andreas Wollenberg z Monachium, wykładem na temat roli nowoczesnych emolientów u pacjentów z atopią. Zagadnienie roli terapii miejscowej w AZS kontynuowała prof. Magdalena Czarnecka-Operacz (Poznań), podsumowując wyniki badań klinicznych z zastosowaniem emolientów u polskich noworodków. Doktor Magdalena Trzeciak (GUMed) przedstawiła skalę PO-SCORAD – narzędzie służące do oceny ciężkości AZS, stworzone dla pacjentów w 2009 roku przez grupę ekspertów ETFAD (*European Task Force of Atopic Dermatitis*), oparte na klasycznej skali do oceny ciężkości AZS – SCORAD. Skala PO-SCORAD jest dostępna w wielu wersjach językowych, w tym w języku polskim, oraz w formie na smartfon. Pomaga pacjentom w samomonitorowaniu, a także umożliwia przesyłanie informacji lekarzowi między wizytami. Na zakończenie sesji prof. Roman J. Nowicki podsumował aktualne wytyczne dotyczące leczenia AZS. Prelegent podkreślił potrzebę holistycznego podejścia do pacjenta z AZS i konieczność diagnostyki zarówno zmian skórnych, jak i schorzeń pozadermatologicznych, które często towarzyszą tej chorobie.

Bardzo ważna z punktu widzenia dermatologów praktyków była sesja dotycząca chorób narządów płciowych, którym rzadko poświęca się ostatnio uwagę na spotkaniach naukowych, co powoduje, że lekarze czują w tym zakresie duży niedosyt wiedzy. Doktor Monika Konczalska i dr hab. Michał Sobjanek (GUMed) przedstawili różne obrazy kliniczne nowotworów narządów płciowych u kobiet i mężczyzn. Dzięki bogatej dokumentacji fotograficznej

Rycina 7. Goście i wykładowcy aktywnie uczestniczą w części artystycznej kongresu

Rycina 8. Profesor Josef Venning z małżonką na tle Motławy

oba wykłady miały ogromny walor edukacyjny. Profesor Małgorzata Sokołowska-Wojdyło (GUMed) omówiła problem kiły w przebiegu infekcji HIV. Polskie zasady opieki nad osobami zakażonymi HIV, uwzględniające również zalecenia dla pacjentów chorujących na kiłę, zostały w wykładzie skonfrontowane z europejskimi rekomendacjami dotyczącymi diagnostyki i leczenia tych chorób. Profesor Sławomir Majewski, dyrektor Centrum Diagnostyki i Leczenia Chorób Przenoszonych Drogą Płciową WUM przedstawił choroby przenoszone drogą płciową odporne na leczenie, zwracając przede wszystkim uwagę na główny problem ostatniej dekady, którym jest pojawienie się i rozprzestrzenienie szczepów *Neisseria gonorrhoeae* opornych na wiele leków. Na zakończenie tej sesji gość z Grodna, prof. Dymitry F. Khvoryk omówił rozwój opieki wenerologicznej w Grodnie i regionie grodzieńskim na przestrzeni ostatnich stułec. Wykład zawierał bogate dane dotyczące leczenia i profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową oraz informacje o znanych lekarzach, którzy byli zaangażowani w walkę z chorobami wenerycznymi.

Wyjątkową wartość historyczną i naukową miała sesja stypendystów prof. Ottona Braun-Falco poświęcona pamięci tego wybitnego niemieckiego dermatologa, zmarłego w tym roku, wielkiego przyjaciela młodych naukowców, patrona stypendium dla zdolnych polskich dermatologów (stypendium OBF). Specjalne słowa powitania skierował w liście do uczestników sesji syn Profesora Markus Braun-Falco. Sesję otworzył prof. Enno Christophers z Kilonii, który przybliżył sylwetkę prof. Braun-Falco i jego wkład w rozwój edukacji dermatologicznej w Europie. Pomysłodawca stypendium OBF dr Josef Venning z Villingen opowiedział o kulisach jego powstania i o pomocy niemieckich dermatologów ze Schwarzwaldu świadczonej polskim klinikom dermatologicznym. W kolejnych wykładach prezentowali się alumni stypendium OBF. Doktor hab. Rafał Białynicki-Birula (Wrocław) przedstawił historię stypendium OBF oraz przypomniał wszystkich stypendystów. Pierwszym był Roman J. Nowicki, aktualny kierownik gdańskiej Kliniki Dermatologicznej, który odbywał staż naukowy w Monachium w 1994 roku. W kolejnych wykładach sesji zaprezentowali się kolejno: dr hab. Wojciech Baran (Wrocław), prof. Adam Reich (Rzeszów), dr Bartłomiej Kwiek (Warszawa) oraz prof. Roman J. Nowicki. Tematyka wykładów

dotyczyła skuteczności i bezpieczeństwa miejscowych glikokortykosteroidów, możliwości leczenia świądu, współczesnych metod oceny i leczenia anomalii naczyniowych skóry oraz nowych możliwości terapii biologicznej łuszczycy.

W ostatniej sesji przedstawiono różne ważne dla dermatologów problemy. Gość z Witebska prof. Uładzimir P. Adaskevich zaprezentował różnorodność morfologiczną liszaja płaskiego i omówił charakterystyczne dla tej dermatozy zmiany na skórze gładkiej i owłosionej, w płytkach paznokciowych oraz w obrębie błon śluzowych. Doktor hab. Aneta Szczerkowska-Dobosz (GUMed) zwróciła uwagę na trudności diagnostyczne sarkoidozy skóry, która cechuje się wybitną wielopostaciowością, a jej rozpoznanie może sprawiać trudności. Zająęcie skóry występuje u ok. 25% chorych na sarkoidozę i jest często pierwszym objawem choroby, co ze względu na dostępność materiału bioptycznego umożliwia wczesną diagnozę. Dzięki wykładowi dr. Bogusława Nedoszytko (GUMed) uczestnicy kongresu mogli usłyszeć o rzadkiej, uwarunkowanej genetycznie chorobie metabolicznej związanej z mutacją genu HADHA, występującej z wyjątkowo wysoką częstością w populacji kaszubskiej. Na zakończenie kongresu prof. Janusz Siebert zaprezentował nowoczesne, nieinwazyjne techniki monitorowania funkcji układu krążenia w celu optymalizacji terapii sercowo-naczyniowej u pacjentów z astmą i przewlekłą obturacyjną chorobą płuc.

W przerwach między wykładami można było odwiedzić stoiska licznych firm farmaceutycznych i medycznych. Uczestnicy kongresu wyjechali z Gdańska nie tylko bogatsi o wiedzę, lecz także o wyjątkowe doznania estetyczne z pięknego miejsca, jakim jest wyspa Ołowianka i Polska Filharmonia Bałtycka.

Zamykając kongres, przewodniczący Komitetu Naukowego i Organizacyjnego prof. Nowicki zaprosił wszystkich gości, wykładowców i uczestników do udziału w jubileuszowej, 15. Akademii Dermatologii i Alergologii, która odbędzie się w dniach 7–10 lutego 2019 roku w Gdyni (www.15ada.pl). Udział znakomych wykładowców oraz nowa lokalizacja w jednym z najbardziej nowoczesnych i atrakcyjnych polskich miast zapowiadają wyjątkowo interesujące wydarzenie, zarówno pod względem naukowym, jak i kulturalnym oraz towarzyskim.

dr n. med. Elżbieta Grubska-Suchanek